

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ПЕДАГОГІКА СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ

підготовки бакалавра

спеціальності 013 Початкова освіта

освітньо-професійної програми Початкова освіта

Луцьк – 2023

Силабус вибіркового освітнього компонента «ПЕДАГОГІКА СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ» підготовки *бакалавра*, галузі знань *01 Освіта / Педагогіка*, спеціальності *013 Початкова освіта*, за освітньо-професійною програмою *Початкова освіта*

Розробник: Десятник Катерина Володимирівна, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Вітюк В. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти

протокол № 1 від 31.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Пріма Р. М.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	01 Освіта / Педагогіка 013 Початкова освіта Початкова освіта Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів: 150/5		Рік навчання – 3
		Семестр – 6
		Лекції – 10 год
ІНДЗ: є		Практичні (семінарські) – 20 год
		Лабораторні –
		Індивідуальні –
	Самостійна робота – 110 год	
	Консультації – 10 год	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

ППІ Десятник Катерина Володимирівна
Науковий ступінь кандидат педагогічних наук
Вчене звання доцент
Посада доцент кафедри теорії і методики початкової освіти
Контактна інформація тел.: 050-960-82-77,
E-mail: k.desyatnyk@gmail.com, Desyatnyk.Kateryna@vnu.edu.ua
Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація

«Педагогіка сімейного виховання» належить до переліку вибірових компонентів освітньо-професійної програми Початкова освіта підготовки бакалавра за спеціальністю 013 Початкова освіта і забезпечує загальний та професійний розвиток здобувачів вищої освіти. Вивчення ОК дає можливість бакалаврам розширити коло знань про особливості виховання особистості в родині, оволодіти уміннями й навичками взаємодії й спілкування з дітьми, володіти засоби, методами та прийомами здійснення сімейного виховання. Предметом вивчення освітнього компонента є суть, механізми виховання в сім'ї, вплив родинного виховання на становлення особистості дитини.

2. Пререквізити

Попередніми ОК, на яких базується «Педагогіка сімейного виховання», є: «Педагогіка загальна», «Психологія загальна», «Психологія педагогічна та дитяча», «Теорія виховання у початковій школі», «Методика організації виховного процесу в початковій школі» та інші ОК психолого-педагогічного спрямування.

Постреквізити

Сформовані під час вивчення ОК компетентності становитимуть основу для вивчення окремих вибіркових освітніх компонентів, написання курсової роботи, проходження педагогічної практики.

Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання ОК «Педагогіка сімейного виховання» є вивчення здобувачами освіти суті й механізмів виховання дітей у сім'ї, впливу родинного виховання на становлення особистості дитини; ознайомлення з комплексом методів і прийомів сімейного виховання, особливостями їх практичної реалізації.

Основними *завданнями* вивчення освітнього компонента «Педагогіка сімейного виховання» є: сформулювати знання здобувачів освіти про сім'ю як основний інститут виховання особистості;

сформулювати знання про функції та типи сучасної сім'ї; сформулювати уявлення про стилі виховання дітей в сім'ї; права, обов'язки, відповідальність батьків за виховання та розвиток дитини; роль батька і матері у вихованні; особливості фізіологічного, психологічного, соціального розвитку дітей; ознайомити з можливими напрямками виховання дітей в сім'ї; ознайомити з комплексом методів родинного виховання; формувати вміння аналізувати і та оцінювати виховний потенціал сім'ї; сформулювати уявлення про характер взаємовідносин і спілкування батьків із дітьми; здатність екологічно вирішувати конфліктні ситуації; розвивати практичні вміння і навички дослідження сім'ї й особливостей родинного виховання; виробити вміння використовувати на практиці форми та методи сімейного виховання; формувати здатність подолання проблемної поведінки дітей.

3. Результати навчання (компетентності)

В процесі вивчення освітнього компонента здобувачі освіти повинні оволодіти компетентностями:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати

мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Програмні результати навчання (ПР):

ПРН-01. Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПРН-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН-08. Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПРН-09. Планувати та організувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПРН-13. Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПРН-15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПРН-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

Soft skills: системне, аналітичне та критичне мислення (здатність знаходити та аналізувати факти, події, зміни, визначати пріоритетні та другорядні елементи у системі); комунікативні навички (готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу); дитиноцетризм у роботі вчителя (сприймання дитини як цінності, розуміння її потреб); уміння працювати в команді (здатність до роботи в групі, продуктивної співпраці, ведення переговорів); креативність, оригінальність та ініціативність (здатність генерувати ідеї,

варіативність мислення, свобода); лідерство (здатність очолити групу, мотивувати, нести відповідальність за колективну діяльність, у т.ч. за невдачі); гнучкість і адаптивність (здатність адаптуватися до умов, що швидко змінюються та є непередбачуваними, вміння оперативно вирішувати освітні завдання в кризових умовах).

4. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Самост. робота	Конс.	*Методи навчання	**Форми, методи оцінювання/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади педагогіки сімейного виховання							
Тема 1. Теоретичні основи педагогіки сімейного виховання	8	1		7		РП, ПС, Б	
Тема 2. Сім'я як основний інститут виховання особистості	11	1	2	7	1	РП, ПС, Б	УО/ПО/ІРС – 4 б.
Тема 3. Функції сучасної сім'ї	9	1	1	7		РП, ПС, Б, ДС	УО/ПО/ІРС – 4 б.
Тема 4. Типологія сімей	9	1	1	7		РП, ПС, Б	
Тема 5. Методи дослідження сім'ї і сімейного виховання	11		2	8	1	РП, ПС, Б, РІД	УО/ПО/ІРС – 4 б.
<i>Контрольна робота 1</i>							<i>Т–20 б.</i>
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	48	4	6	36	2		32 бали
Змістовий модуль 2. Методично-практичні аспекти виховання в сім'ї							
Тема 6. Роль членів родини у сімейному вихованні	10	1	1	8	1	РП, ПС, Б, ДС	УО/ПО/ІРС – 4 б.
Тема 7. Особливості анатомо-фізіологічного та соціально-психічного розвитку дітей і врахування їх у вихованні	11		1	8	1	РП, ПС, Б	
Тема 8. Основи методики сімейного виховання	12	1	2	8	1	РП, ПС, Б	УО/ПО/ІРС – 4 б.
Тема 9. Умови сімейного виховання, особливості взаємостосунків і спілкування батьків і дітей	11	1	2	8	1	РП, ПС, Б	УО/ПО/ІРС – 4 б.
Тема 10. Напрями виховання в сім'ї	10	1		8		РП, ПС, Б	
Тема 11. Особливості виховання дитини в сім'ях різних типів	11		2	8	1	РП, ПС, Б, ДС	УО/ПО/ІРС – 4 б.
Тема 12. Загальні проблеми розвитку та поведінки дітей	12	1	2	8	1	РП, ПС, Б, Т	УО/ПО/ІРС – 4 б.
Тема 13. Видатні педагогі та психологи про виховання дитини в сім'ї	12	1	2	8	1	РП, ПС, Б, ДС	УО/ПО/ІРС – 4 б.
Тема 14. Зарубіжний досвід сімейного виховання	13		2	10	1	РП, ПС, Б, ДС	УО/ПО/ІРС – 4 б.
<i>Контрольна робота 2</i>							<i>Т– 30 б.</i>

Разом за змістовим модулем 2	102	6	14	74	8		58 балів
ІНДЗ (за наявності)							ІНДЗ – 10 б
Інше (вказати)							–
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10		100

*** Методи навчання**

Традиційні

за джерелом знань

– словесні: РП – розповідь, ПС – пояснення, Б – бесіда (ЕБ – евристична, РБ – репродуктивна, ВБ – вступна, ПтБ – поточна, ПдБ – підсумкова), І – інструктаж (ВІ – вступний, ПтІ – поточний, ПдІ – підсумковий), РП/К – робота з підручником/книгою, РІД – робота з інтернет-джерелами, РНМД – робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, РІВ – робота з інструментами візуалізації (таблицями, схемами, інтелект-картами, інфографікою, картами часу і т. ін.);

– наочні: ІІ – ілюстрування, ДМ – демонстрування, СП – спостереження;

– практичні: РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ВПР – вправи (РВПР – репродуктивні, ПВПР – продуктивні, КВПР – конструктивні, ТВПР – творчі), ДР – дослідні роботи, ЗД – завдання, ЗВ – звіти

за характером пізнавальної діяльності студентів

ПІ – пояснювально-ілюстративні, РП – репродуктивні, ПВНМ – проблемний виклад навчального матеріалу, ЧП – частково-пошукові, ДС – дослідницькі

Інноваційні: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ПФ – портфоліо, МД – моделювання, МШ – мозковий штурм, НВ – навчаючи-вчуся, Т – тренінг, ТШ – ток-шоу, КМ – кейс-метод, ПР – проєкт, КВ – вебквест, квест, КБ – кубування за Б. Блумом, РЗБ – ромашка запитань Б. Блума, ДЩ – двосторонній щоденник, МДН – методи дистанційного навчання, МЕН – методи електронного навчання, ММН – методи мобільного навчання, МЗН – методи змішаного навчання, МКН – методи кооперативного навчання.

**** Форми оцінювання:** усна (У), письмова (П).

**** Методи оцінювання:** УЮ/ПЮ – усне/письмове індивідуальне опитування, УФО/ПФО – усне/письмове фронтальне опитування, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, Т – тестування, МПК – метод програмованого контролю, МППВПР/ЗД – метод практичної перевірки вправ/завдань, МСК – метод самоконтролю, МСО – метод самооцінки.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти включає опрацювання теоретичних і методично-практичних аспектів вивчення окремих тем, питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, конспектування наукової і навчальної літератури, підготовку доповідей та рефератів, презентацій. Ефективність самостійної роботи здобувача освіти викладач виявляє на практичних заняттях, під час тематичного опитування та відображає в загальній оцінці за тему і змістовий модуль. Кожна з визначених тем містить питання для додаткового, самостійного опрацювання. Загалом, основне коло самостійної роботи здобувача освіти буде стосуватись наступних питань та завдань.

Таблиця 3

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади педагогіки сімейного виховання	
1.	Тема 1. Теоретичні основи педагогіки сімейного виховання № 1. Підготувати есе на тему «Роль сім'ї у житті людини».
2.	Тема 2. Сім'я як основний інститут виховання особистості № 1. Підготувати доповідь «Національні традиції української родинної педагогіки».
3.	Тема 3. Функції сучасної сім'ї № 1. Перегляньте відео щодо формування сімейного бюджету: ✓ Планування сімейного бюджету:

	<p>https://drive.google.com/file/d/1aCLW2Z22hSY1DmKiyRirBKEDlcn7TSoh/view?usp=sharing ✓ Етапи формування сімейного бюджету: https://youtu.be/XyEEuyPXCmE?si=7Ycje4rtlzfHOCZB Запропонуйте своє бачення планування сімейного бюджету.</p>
4.	<p>Тема 4. Типологія сімей № 1. Здійснити аналіз та підготувати доповідь: «Проблеми сучасних сімей внутрішньо переміщених осіб щодо виховання, навчання і розвитку дітей». № 2. Ознайомитись з Положенням про управління соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Луцької міської ради. Підготувати повідомлення: - мета діяльності і завдання Управління - основні повноваження № 3. Ознайомитись з Положенням про службу у справах дітей Луцької міської ради. Розкрити основні повноваження служби.</p>
5.	<p>Тема 5. Методи дослідження сім'ї і сімейного виховання № 1. Дібрати діагностувальні методики: вивчення сім'ї, подружньо-сімейних взаємин, особливостей сімейного виховання, взаємостосунків у сім'ї, стилю виховання, програму вивчення сім'ї школяра.</p>
Змістовий модуль 2. Методично-практичні аспекти виховання в сім'ї	
6.	<p>Тема 6. Роль членів родини у сімейному вихованні № 1. Підготувати презентацію «Відповідальність батьків за виховання та розвиток дитини, підстави позбавлення батьківських прав відповідно до Сімейного кодексу України». № 2. Написати есе на тему «Роль родинних традицій, звичаїв, ритуалів у становленні особистості».</p>
7.	<p>Тема 7. Особливості анатомо-фізіологічного та соціально-психічного розвитку дітей і врахування їх у вихованні №1. Створити інтелектуальну карту (mind map) до матеріалу теми, користуючись програмами створення інтелект-карт або редактором фігур у Microsoft Word. Представити схему на занятті. № 2. Перегляньте відео про те, коли краще віддавати дитину до школи: а) Марії Сичинської – психолога, спеціаліста з батьківсько-дитячих стосунків https://www.instagram.com/reel/CoQEfh0rpq4/?igshid=Mtc4MmM1YmI2Ng== б) Марини Романенко – дитячого психолога https://vm.tiktok.com/ZMjVgvSEo/ Ваша думка з цього приводу, обґрунтуйте?»</p>
8.	<p>Тема 8. Основи методики сімейного виховання №1. Перегляньте відео Марії Сичинської про те, як правильно забороняти дитині https://www.instagram.com/reel/CxBJuhLND1T/?igshid=MzRIODBiNWFIZA== Ваша думка з цього приводу, які лайфхаки ви додали б №2. Перегляньте відеоролик Марини Романенко «Дитина, що вміє себе відстоювати» https://vm.tiktok.com/ZMjpKvoaE/ про те, як навчити дитину давати відсіч. <i>Подайте коротко інструкцію за порадами психолога.</i> №3. Підготувати презентацію (відеоролик) «Сучасні іграшки та ігри дітей молодшого шкільного віку».</p>
9.	<p>Тема 9. Умови сімейного виховання №1. Перегляньте відео Марини Романенко – дитячого психолога «Дитина почала красти. Що робити?» https://www.youtube.com/watch?v=s37-m4OGMvM <i>Складіть список порад для батьків як долати дану проблему.</i> №2. Перегляньте відео Марії Сичинської – психолога, спеціаліста з батьківсько-дитячих стосунків «Чому діти б'ють батьків?» https://www.instagram.com/reel/CxXJw84NULR/?igshid=MzRIODBiNWFIZA== і «Що</p>

	робити якщо дитинна б'є батьків» https://www.instagram.com/reel/CxSpV-6txyh/?igshid=MzRIODBiNWFIZA== <i>Ваша думка з цього приводу, що пропонує психолог, які поради батькам ви додали б ?</i>
10.	Тема 10. Напрями виховання в сім'ї № 1. Створити медіапродукт (робота в групах): «Цінності сучасної української сім'ї». Підготувати плакат (постер, мотиваційний ролик). №2. Підготувати резюме на посаду батьків (на посаду матері/батька). Обґрунтувати, чому саме вас потрібно взяти на дану посаду.
11.	Тема 11. Особливості виховання дитини в сім'ях різних типів № 1. Переглянути фільм «Диво» (2017) режисера Стівена Чбоскі. Написати відгук на стрічку. Зазначити в ньому проблеми сім'ї, де виховується син з особливими потребами й як їх вирішують члени родини. №2. Підготувати доповідь: «Як допомогти дітям, які залишилися без піклування дорослих під час війни?».
12.	Тема 12. Особливості взаємостосунків і спілкування батьків із дітьми № 1. Описати тактику формування позитивних взаємовідносин між старшими та молодшими дітьми. №2. Дібрати українські колискові (текст, аудіо або відео). Бути готовим виконати одну з колисанок.
13.	Тема 13. Видатні педагоги та психологи про виховання дитини в сім'ї № 1. Переглянути відео «Як говорити з дітьми про війну: поради дитячого психолога Світлани Ройз» https://www.youtube.com/watch?v=nlN-j30ImaI Окреслити основні позиції проблеми.
14.	Тема 14. Зарубіжний досвід сімейного виховання № 1. Індивідуальне завдання: Описати сучасні тенденції виховання дітей у сім'ї за кордоном (країна за вибором).

6. Завдання для ІНДЗ

Обрати і прочитати книгу (наукову, науково-популярну) з проблеми виховання дітей в сім'ї із запропонованого викладачем списку або обрати самостійно відповідно до власних вподобань, здійснити її аналіз. Підготувати доповідь з презентацією книги: відомості про автора; опис ключових позицій (ідеї, цінності, методи, підходи) автора – не менше 10, їх обґрунтування; короткі висновки та узагальнення.

Примітка:

*Office 365 – платформа для забезпечення управління і супроводу освітнього компонента, може застосовуватися для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті в дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

IV. Політика оцінювання

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за модульно-рейтинговою накопичувальною системою оцінювання рівня знань, умінь та навичок, на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи, виконання ІНДЗ тощо.

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань згідно з [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач освіти за поточну роботу з відповідних тем освітнього компонента. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначає силабус освітнього компонента. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до журналу обліку роботи академічної групи і враховуються під час виставлення підсумкового балу з ОК. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить **100 балів**.

Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до журналу обліку роботи академічної групи і враховуються під час виставлення підсумкового балу з ОК.

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Таблиця 4

К-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
4	Здобувач/здобувачка освіти засвідчив/-ла осмислене розуміння теоретичних і практичних положень, матеріал висвітлює правильно, чітко, логічно, послідовно. Здобувач/здобувачка освіти вільно оперує науковою термінологією, системно усвідомлює нові для нього/неї факти, поняття, терміни, аргументовано висловлює власну думку, використовуючи основну та додаткову літературу, матеріали вебінарів, досвід учителів початкових класів. Здобувач/здобувачка освіти володіє загальними та спеціальними компетентностями, уміє їх застосовувати в нестандартних педагогічних ситуаціях. Знання, вміння, навички, компетентності здобувача освіти/здобувачки освіти відповідають очікуваним результатам навчання.
3	Здобувач/здобувачка освіти володіє системними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, добре володіє термінологією, опрацював/-ла основну та додаткову рекомендовану літературу, вміє аналізувати, встановлювати суттєві зв'язки між явищами та фактами, наводити власні приклади, робити висновки. Відповідь в цілому логічно обґрунтована, повна, проте наявні окремі несуттєві помилки, неточності. Практичні завдання виконано на достатньому рівні.
2	Здобувач/здобувачка освіти виявляє часткове розуміння основних положень теоретичного матеріалу, нездатний/-а до обґрунтування та аргументації відповіді, недостатньо володіє категорійним апаратом, не використовує додаткову літературу. Практичні завдання виконано, проте наявні помилки, неточності.
1	Здобувач/здобувачка освіти має фрагментарні знання, здатний/-а відтворити навчальний матеріал на репродуктивному рівні, під час відповіді припускається суттєвих фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей.
0	Здобувач/здобувачка освіти не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань

Оцінювання індивідуальних науково-дослідних завдань здобувачів освіти

Таблиця 5

К-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5	Здобувач освіти здійснив глибокий аналіз книги, виокремив ключові ідеї автора, здійснив обґрунтування, аргументовано висловлює власну думку щодо прочитаного, має свою позицію.

3	Підготовлена презентація, що відображає основний зміст доповіді, творчий підхід здобувача, якість оформлення.
2	Зроблені самостійні висновки і узагальнення.
10	Разом

Підсумкова семестрова оцінка. Семестровий залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом освітнього компонента.

Мінімальна позитивна кількість балів – 60. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно та якісно виконати завдання. Відвідування занять є обов'язковим. З поважних причин (наприклад, хвороба (довідка від сімейного лікаря), працевлаштування за фахом (довідка з місця роботи)) навчання може відбуватися за індивідуальним графіком (онлайн) за погодженням із деканом факультету. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. До практичних занять здобувачі освіти готують матеріали виступів (електронні, рукописні, друковані) та презентують їх в аудиторії із застосуванням мультимедійної презентації та сучасних інструментів освітнього процесу (інфографіки, інтелект-карти, таблиці, схеми, діаграми і т. ін.). Пропуски практичних занять відпрацьовуються: здобувач освіти опрацьовує тему самостійно, виконує практичні завдання до теми. На консультаціях здобувач освіти має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо академічної доброчесності: жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки, зокрема. Вимоги до академічної доброчесності визначаються [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації під час виконання мультимедійних презентацій, виконання проєктів, написання тез, виступів тощо;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, методичної) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних робіт, заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється.

Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, здобувач освіти відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Повторне складання екзаменів допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. У [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) визначено правила, порядок та процедуру визнання результатів навчання.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), які передбачені програмою (силабусом), і зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво тощо). Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій (виступи), семінарів, вебінарів, тренінгів, підготовці наукових публікацій (тези, стаття), тощо можуть бути присуджено бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання у формі семестрового заліку.

Семестровий залік виставляється за умови виконання студентом завдань, передбачених силабусом навчальної дисципліни. При цьому студент повинен набрати не менше 60 балів. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються.

Питання до заліку:

1. Об'єкт, предмет, завдання педагогіки сімейного виховання.
2. Зв'язок сімейної педагогіки з іншими науками.
3. Джерела сімейної педагогіки.
4. Становлення та розвиток сім'ї як суспільного інституту.
5. Поняття про шлюб і сім'ю як малу соціальну групу. Поняття родини, роду.
6. Національні традиції української родинної педагогіки.
7. Права, обов'язки та відповідальність батьків за виховання та розвиток дитини.
8. Проблеми сучасної молоді сім'ї.
9. Готовність молоді до сімейного життя, її елементи.
10. Мотиви вступу в шлюб.
11. Функції сучасної сім'ї.
12. Матеріально-економічна функція. Господарсько-побутова функція.
13. Репродуктивна і сексуальна функції.
14. Комунікативна функція. Психологічний клімат сім'ї.

15. Виховна функція сім'ї.
16. Рекреативна функція. Організація дозвілля дітей.
17. Функція психологічного захисту.
18. Класифікація сімей за різними критеріями.
19. Характеристика сімей за якістю сімейних взаємин: благополучна сім'я, неблагополучна, зовні благополучна.
20. Типологія сім'ї на основі особливостей спілкування і міжособистісних стосунків.
21. Типи сімей, у яких виховуються «важковиховувані» діти.
22. Метод спостереження сімейного виховання.
23. Методи опитування та анкетування дорослих членів сім'ї і дітей.
24. Проективні методики в дослідженні сімейного виховання.
25. Малюнкові методики вивчення внутрісімейних відносин.
26. Тестові методики, як спосіб вивчення сімейного виховання.
27. Графічні методи дослідження сімейного виховання.
28. Програми вивчення сімейного досвіду виховання як комплексний спосіб дослідження.
29. Готовність молоді до сімейного життя. Чинники готовності до подружніх взаємин.
30. Готовність подружжя до відповідального батьківства.
31. Підстави позбавлення батьківських прав відповідно до Сімейного кодексу України.
32. Роль та функції батька і матері у вихованні дітей (сина, доньки).
33. Роль інших членів родини у вихованні дітей (бабуся, дідусь, хрещені батьки).
34. Значення сімейних традицій (звичаїв, ритуалів) у вихованні дітей.
35. Виховний потенціал сучасної сім'ї. Умови ефективного сімейного виховання.
36. Мета і завдання сімейного виховання.
37. Методи виховання в сім'ї.
38. Методи формування свідомості дитини.
39. Методи формування досвіду поведінки.
40. Методи стимулювання та коригування діяльності і поведінки. Методи заохочення та покарання.
41. Стилi виховання дітей у сім'ї.
42. Заохочення і покарання дітей в сім'ї.
43. Правила та альтернативні методи покарання дітей в сім'ї.
44. Шляхи та методи формування самостійності у дітей молодшого шкільного віку.
45. Як ефективно привчати дитину до дисципліни.
46. Шляхи та методи формування лідерських якостей у дітей молодшого шкільного віку.
47. Організація ігрової діяльності в сім'ї. Сучасні іграшки та ігри дітей.
48. Авторитет батьків. Види негативного авторитету за А.С. Макаренком.
49. Напрями виховання дітей у сім'ї.
50. Моральне виховання дитини в сім'ї.
51. Розумове виховання дитини.
52. Статеве виховання дітей різного віку в сім'ї.
53. Естетичне виховання дитини в родині.
54. Фізичне виховання дитини в сім'ї.

55. Трудове виховання дитини.
56. Патріотичне виховання дитини.
57. Особливості виховання дітей в багатодітній сім'ї.
58. Специфіка виховання єдиної дитини в родині.
59. Особливості виховання близнюків.
60. Виховання дітей в неповній сім'ї, його проблеми.
61. Форми сімейного влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.
62. Виховання дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування.
63. Виховання дітей в прийомній сім'ї, дитячому будинку сімейного типу.
64. Проблеми виховання дітей з особливими потребами в родині.
65. Типи темпераменту дитини й особливості виховання.
66. Батьківська любов, прояви батьківської любові; безумовна любов.
67. Потураюча і домінуюча гіперопіка.
68. Особливості, правила конструктивного спілкування з дитиною молодшого шкільного віку.
69. Поняття «конфлікту». Конфлікти батьків і дітей. Причини виникнення конфліктів, способи їх подолання.
70. Конфлікти між дітьми (сиблінгами) в сім'ї, способи вирішення конфліктів. Як уникнути сварок між братами і сестрами.
71. Етапи діалогічної взаємодії у вирішенні конфліктних ситуацій в сім'ї.
72. Типові порушення сімейного виховання.
73. Дитячі страхи та фобії. Поради батькам щодо зниження рівня страхів у дитини.
74. Ігри, вправи які підвищують емоційний тонус, знімають страх, тривожність, напруження у дітей.
75. Агресивність дітей. Екстрене втручання при агресивних проявах.
76. Рекомендації вчителям і батькам щодо поведження з агресивною дитиною.
77. Сором'язливість, причини сором'язливості у дітей. Поради батькам як допомогти дітям подолати сором'язливість.
78. Брехливість, чому діти обманюють. Кроки і заходи щодо її подолання.
79. Істерики у дітей. Алгоритм дій дорослого, коли у дитини істерика. Десять заповідей виховання для батьків Януша Корчака.
80. В. Сухомлинський про роль батьків у вихованні дітей.
81. Погляди А. С. Макаренка про роль батька, матері у вихованні дитини в сім'ї.

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	

60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перекладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси Основна

1. Алексєєнко Т. Ф. Молода сім'я: умови виховання дитини : наук.-метод. посіб. АПН України Інститут проблем виховання. К. : ЗАТ "ЕКСИМСЕРВИС". 2004. 96 с.
2. Артемова Л. Соціалізація дитини в родині. *Дошкільне виховання*. 2004. № 3. С. 3–5.
3. Богданова І. М. Соціальна педагогіка : навч. посіб. / І. М. Богданова. – К. : Знання, 2008. 343 с.
4. Бондарчук О. І. Психологія сім'ї. К. : МАУП, 2001. 96 с.
5. Веретенко Т. Г., Зверєва І. Д., Шевченко Н. Ю. Основи батьківської компетентності : навч. посіб. / за заг. ред. І. Д. Зверєвої. К. : Наук. світ, 2006. 156 с.
6. Десятник К., Вілюра Ю. Формування у майбутніх учителів початкової школи поваги до дитини в процесі професійної підготовки. *Розвиток освітніх систем в умовах євроінтеграційних трансформацій: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 26-27 травня 2021 року / за наук. ред. д. пед. наук С.З. Романюк. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2021. 328 с. С. 128–133.*
7. Десятник К., Коваль М. Взаємодія вчителя початкової школи з батьками: зарубіжні практики партнерства. *Психолого-педагогічний супровід фахового зростання особистості в системі неперервної професійної освіти : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (Бердянськ, 25–26 листопада 2021 р.) / за ред. І. А. Барбашової, Л. Г. Ярощук. Бердянськ : БДПУ, 2021. 456 с. С. 268–273.*
8. Десятник К.В. Взаємодія сім'ї і школи у вихованні духовності молодших школярів: теорія і практика: монографія. Луцьк : ПрАТ «Волин. обл. друк.», 2020. 216 с.
9. Десятник К.В. Методи виховання молодших школярів в умовах сучасної сім'ї. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір : Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (31 травня – 1 червня) 2018 р.) у 2 т. Луцьк : ФОП Покора І. О., 2018. Т. 1 (А–М). 227 с. С. 98–102.*
10. Десятник К.В. Проблема виховання духовності дітей з особливими потребами в сім'ї. *Сучасний світ і незрячі: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (19–21.09.2018 р.)*. Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2018. С. 29–32.
11. Десятник К.В., Ігнатюк О.В. Проблема виховання молодших школярів: відповідальність батьків і школи. *Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів (12–13 травня 2020 року)*. Електронне видання на CD-ROM. Луцьк : Вежа-Друк, 2020, С. 38–40.
12. Дорослі в ресурсі. Як допомагати собі та дітям / Ірина Гармаш, Ольга Гурська, Олена Реуцька; заг. ред. О. Елькін, О. Масалітіна; упоряд. О. Гурська, О. Твердохліб: ГО «ЕдКемп Україна», 2023. 100 с.
13. Журба К. О. Виховання культури гідності молодших підлітків у взаємодії сім'ї і школи: методичні рекомендації. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 72 с.
14. Заповіді традиційної сімейної педагогіки. *Освіта*. 2003. № 33.
15. Киричок В.А. Роговець О. В. Виховання культури гідності молодших школярів у позаурочній діяльності : методичні рекомендації. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 80 с
16. Кобзева Т. А., Шапіро С.В. Сімейне право України : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2015. 90 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/324268428.pdf>

17. Ковбас Б., Костів В. Родинна педагогіка: навч. посіб.: У 3 т. Івано-Франківськ, 2006. Т. 2: Основи родинного виховання. 288 с.
18. Концепція “Сім’я і родинне виховання” / В. Г. Постовий, П. М. Щербань, Т. Ф. Алексєєнко, О. М. Докукіна, Н. М. Стрельникова. *Рідна школа*. 1996. № 11–12.
19. Кочерга О. Повірте у свою дитину. *Дошкільне виховання*. 2004. № 3. С. 14–15.
20. Кравченко Т. В., Заєць С.С. Педагогіка сімейного виховання : навч. посібник Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 126 с.
21. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л.. Педагогіка родинного виховання : навч. посіб. К. : Знання, 2006. 324 с.
22. Маценко Л. М. Педагогіка сімейного виховання: навч. посіб. К. : НАКККіМ, 2011. 293 с.
23. Маценко М. До проблеми змісту проф.-педаг. підготовки гувернера. *Наукові здобутки студентів і магістрантів – школі ХХІ століття*. Полтава, 2002. Вип.2. С. 22–29.
24. Мушкевич М. І., Федоренко Р. П., Магдисюк Л. І., Дучимінська Т. І. Психологія молодшої сім’ї : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 235 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/286271731.pdf>
25. Педагогіка сімейного виховання: підручник / Л. М. Маценко ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. К. : ЦП «Компринт», 2015. 376 с.
26. Права дитини в Україні та їх реалізація. Юридичний довідник / упоряд. : Л.В. Кузьменко. К. : ТОВ «Парус», 2003. 96 с.
27. Проблеми розвитку та корекції емоційної сфери молодшого школяра / упоряд. О.А. Атемасова. Х.: Вид-во «Ранок», 2010. 176 с.
28. Радчук Г. К., Тиунова О. В. Сімейне виховання (освітній тренінг для батьків) : навч.-метод. Посібник. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2007. 121 с.
29. Сарапулова Е. Г. Організація системи домашнього навчання й виховання на державному рівні. *Педагогіка і психологія*. 2000. № 2. С. 131–137.
30. Сарапулова Є. Г. Українські народні ігри дітей і молоді влітку. *Фізичне виховання в школі*. 1998. № 2. С. 28–30.
31. Сарапулова Є. Г. Фізіологічне доцільний режим дня. *Дошкільне виховання*. 2001. № 5. С. 13–15.
32. Седих К. Психологія сім’ї: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2017. 192 с.
33. Теорія і методика навчання й виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: від історії до інновацій : монографія / заг. ред., упоряд. : А. А. Сбруєва, С. М. Кондратюк. Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. Суми : Мрія, 2015. 587 с.
34. Федоренко Р.П. Психологія молодшої сім’ї і сімейна криза : монографія. Луцьк : РВВ Вежа, 2007. 168 с.
35. Desiatnyk K. V., Durmanenko O. L., Prima R. M., Intensification of The “TEACHER-PUPIL-PARENTS” Triad Cooperation in Upbringing Junior Pupils’ Spirituality. *Наука і освіта : науково-практичний журнал*. 2017. № 6/CLVIX. Педагогіка. С. 12–16.

Додаткова

1. Адель Фабер, Элейн Мазліш Як говорити, щоб діти нас слухали. Як слухати, щоб діти з нами говорили. Львів: Свічадо, 2021. 300 с.
2. Карпачов Дмитро. Як дати дитині все без грошей і зв’язків. Київ: Агенція «ІРІО», 2022. 256 с.
3. Кетрін Кволс. Радість виховання. Як виховувати дітей без покарання. Київ: Сварог, 2021. 224 с.
4. Комаровський Є. О. Здоров’я дитини і здоровий глузд її родичів. Харків: Видавництво КЛІНІКОМ, 2011. 576 с.
5. Корнєєва О. М. Ви і ваша дитина. 100 відповідей на батьківські «чому?». Тернопіль : Богдан, 2013. 232 с.
6. Корчак Я. Як любити дітей. Київ: Рад. школа, 1988.
7. Макаренко А. С. Книга для батьків. К. : Рад. школа, 1980. 327 с.

8. Масару Ібука. Після трьох уже пізно. Київ: Сварог, 2020. 152 с.
9. Медіна Джон. Правила розвитку мозку дитини. Як виховати розумну та щасливу дитину від народження до п'яти; пер. з англ. Тетяна Рабчак. 5-те вид. К. : Наш формат, 2019. 320 с.
10. Петрановська Л. Таємна опора : емоційний зв'язок у житті дитини. Х. : Віват, 2019. 224 с.
11. Петрановська Л. Якщо з дитиною складно. Харків: Віват, 2020. 160 с.
12. Райшер Еріка. Супер батьки. 75 успішних стратегій виховання. Київ: Видавнича група КМ-БУКС. 2018. 208 с.
13. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 т. К. : Рад. школа, 1977. – Т. 3. Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина. 670 с.
14. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка. К. : Рад.школа, 1978. 263 с.
15. Сухомлинський, В. О. Вибрані твори : в 5 т. К. : Рад. школа, 1977. Т. 5. Статті. 640 с.
16. Чепмен Гері, Кемпбел Рос. П'ять мов любови до дітей. Львів : Свічадо. 2020. 224 с.
17. Шон Кові. Сім звичок високоефективних підлітків. Львів: Видавництво старого Лева, 2023. 251 с.
18. Шрагіна Лариса. Немовля – малеча – підліток. Мудрі формули виховання / Лариса Шрагіна. Київ : Брайт Стар паблішінг, 2016. 160 с.

Інтернет-ресурси

1. Десятник К.В. Педагогіка сімейного виховання: електронний курс навчальної дисципліни: Microsoft Office 365 ВНУ імені Лесі Українки, 2020. URL: <https://teams.microsoft.com/l/team/19%3a5ff2e13158b24bb3b704b69544744e04%40thread.tacv2/c%20onversations?groupId=5807203a-62e7-4958-bd07-10078a3b23a9&tenantId=79cf2153-dcef-4e36-ab8c-89480b2366aa>
2. Електронний ресурс. Справи сімейні. Сімейний портал. URL: <https://familytimes.com.ua>
3. Загальна декларація прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015?lang=uk#Text
4. Загальнодержавна програма «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини на період до 2021р.». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/453-2018-%D0%BF#Text>
5. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
6. Закону України «Про освіту» № 2145-19 від 05.09.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
7. Конвенція про права дитини (від 20 листопада 1989 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
8. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Курс підвищення кваліфікації для освітян «Перша психологічна допомога учасникам освітнього процесу під час і після завершення воєнних дій». 2022. URL: <https://hryoutest.in.ua/courses/programa-pidvishchennya-kvalifikaciji-psihologichnoji-pidtrimki-dlya-osvityan-ta-batkiv>
10. Сімейний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
11. Центр здоров'я та розвитку «Коло сім'ї». URL: <https://k-s.org.ua/>